14/09/2026

Патриаршеско и синодално послание по повод хиляда и седемстотната годишнина от намирането на Честния и Животворящ Кръст Господен

Възлюбени в Господа чеда на светата ни Църква,

В настоящата 2026 година се изпълват хиляда и седемстотин години от намирането на Честния и Животворящ Кръст Господен. Светата Църква пази спомена за това събитие не само като свидетелство от своето минало, но и като непрестанно откровение за силата на Христовата жертва. Намерен на Голгота и въздигнат пред вярващия народ, Честният Кръст винаги е събуждал в сърцата и душите на верните Христови ученици и последователи голяма духовна радост, благодарност, умиление и пориви към прослава на Бога за Неговите чудни дела, защото чрез него Господ превърна позора в слава и смъртта във врата към живота. Тази годишнина ни призовава не просто да си спомним миналото, а да сверим живота си с Кръста: почитта ни

към него е истинска тогава, когато любовта, явена на Голгота, стане правило на нашите мисли, думи и дела.

По свидетелството на църковното Предание и древните летописци светата равноапостолна царица Елена, майка на светия равноапостолен цар Константин, предприела поклонническо пътуване до Светите земи, водена от дълбока вяра и желание да открие местата, осветени от земния живот, страданията и Възкресението на Спасителя. С подкрепата на светия Йерусалимски епископ Макарий били предприети разкопки на Голгота и по Божия милост бил намерен и чудодейно удостоверен Кръстът, на който бил разпнат Господ Иисус Христос. Това станало през 326 г. – само тринадесет години след Медиоланския едикт, дарувал на християните свобода да изповядват вярата си, и една година след Първия вселенски събор в Никея, на който Църквата съборно изповядала единосъщието на Сина с Отца и защитила единството на апостолската вяра. Кръстът, дотогава знак на римското наказание и унижение, бил открит и въздигнат като знамение на спасението. Така пред света станала видима победата, която разпнатият и възкръснал Христос удържа над греха и смъртта.

На Голгота Божият Син доброволно принесе Себе Си за живота на света. Чрез Неговата саможертва Кръстът – в древност средство за позорна и мъчителна смърт – стана жертвеник на примирението и дърво на новия живот. Затова Църквата никога не отделя Кръста от Възкресението. Ние се покланяме на Честния Кръст, защото чрез него дойде радост за целия свят и ни бе открит пътят към живота в изобилие (срв. Иоан 10:10). В тази неразделна връзка между Кръста и Възкресението е непоколебимата надежда на християнина. Ето защо днес, заедно с цялата Църква Божия, пеем и славословим:

„На Твоя Кръст се покланяме, Христе,
и Твоето свето Възкресение възпяваме и славим!“

(Стихира, глас 6)

В Кръста се открива цялата дълбочина на Божието домостроителство за човека. Въплътеният Син Божи „смири Себе Си, бидейки послушен дори до смърт, и то смърт кръстна“ (Фил. 2:8), за да примири човека с Бога и да отвори пред нас пътя към Възкресението. Ето защо Кръстът не е просто един символ. Той е най-пълното свидетелство за Божията любов: Христос отдава Себе Си докрай, прощава на тези, които Го разпънаха и чрез доброволната Си смърт побеждава смъртта. В Кръста виждаме и мярката на християнския живот: вярност към Бога, любов към ближния и готовност да носим един

другиму теготите си. Кръстът, въздигнат към небето, ни обръща и към човека до нас – към страдащия, самотния, онеправдания и забравения наш ближен. Където тази любов се претворява в дела, там Кръстът наистина се въздига и светът се освещава, както чуваме и в песнопенията на днешния празник:

„Днес Кръстът се въздига и светът се освещава.
Защото Ти, Който седиш на един престол с Отца и със Светия Дух,
простря на него ръцете Си,
и доведе света до познанието за Тебе, о Христе.
Сподоби с Твоята божествена слава и онези, които Ти се уповават!“

(Ексапостиларий на утренята на Въздвижение на Честния Кръст)

Кръстът Христов е образ и правило на целия християнски живот. Сам Господ ни призовава: „Ако някой иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и Ме последва“ (Мат. 16:24). Да носим своя кръст не означава да се примиряваме със злото. Означава да останем верни на Христос дори когато тази вярност изисква жертва; да приемаме изпитанията без отчаяние; да се борим със себелюбието си; да подкрепяме слабия и да отговаряме на обидата с прошка, без да отстъпваме от истината. Така Кръстът става всекидневен път на следването на Христа и „сила Божия“ за нас, които се спасяваме (срв. 1 Кор. 1:18). В свят, наранен от войни, вражда и разделения, словото за Кръста ни напомня, че трайният мир започва с победата над собственото ни себелюбие и с истинския мир, към който Христос ни призовава.

Възлюбени чеда, нека тази хиляда и седемстотна годишнина стане за всички нас време на духовно обновление. Нека намерението на Голгота Кръст бъде отново открит в съвестта ни и въздигнат в нашите дела – не само като външен знак, а като правило на живота ни и извор на надежда. Да се осеняваме с кръстното знамение с благоговение и да свидетелстваме за неговата сила чрез покаяние, прошка, милосърдие и непоколебима вярност към Христа. Тогава историческият спомен ще стане живо свидетелство и всред нас, православните българи днес, ще се прославя „във всичко Бог чрез Иисуса Христа, Чиято слава и владичество е вовеки веков. Амин“ (1 Петр. 4:11).

Благодатта и силата на Честния и Животворящ Кръст Господен да пребъдват всякога със светата ни Православна църква, с благочестивия ни народ и със скъпото ни Отечество.

Честит и благословен празник!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

† ДАНИИЛ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И

МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

† На САЩ, Канада и Австралия митрополит ЙОСИФ

† Великотърновски митрополит ГРИГОРИЙ

† Плевенски митрополит ИГНАТИЙ

† Ловчански митрополит ГАВРИИЛ

† Пловдивски митрополит НИКОЛАЙ

† Западно- и Средноевропейски митрополит АНТОНИЙ

† Варненски и Великопреславски митрополит ЙОАН

† Неврокопски митрополит СЕРАФИМ

† Русенски митрополит НАУМ

† Старозагорски митрополит КИПРИАН

† Врачански митрополит ГРИГОРИЙ

† Доростолски митрополит ЯКОВ

† Сливенски митрополит АРСЕНИЙ

† Видински митрополит ПАХОМИЙ

bg-patriarshia.bg